

prikazi knjiga

Marija Kaštelan-Macan

Srećko Turina – učitelj i prijatelj

HDKI/Kemija u industriji
Zagreb 2013., str. 37
ISBN: 978-953-6894-46-5

Peta knjiga u biblioteci *Hrvatski kemičari i kemijski inženjeri*, koju izdaje *Hrvatsko društvo kemijskih inženjera* od 2000., a uređuje dr. sc. Danko Škare posvećena je vrijednome hrvatskome kemičaru Srećku Turini (Sušak, 17. I. 1931. – Zagreb, 23. VI. 2011.). Autorica prof. dr. sc. Marija Kaštelan-Macan dobro je poznavala Srećka Turinu, jer je pod njegovim voditeljstvom izradila magistarski rad (magistrirala 1968.) i disertaciju (doktorirala 1973.) te nastavila s njime surađivati, a ta je suradnja rezultirala s pet znanstvenih radova. Zajedno s prof. dr. sc. Maricom Medić-Šarić objavili su i jednu monografiju (*Plošna kromatografija*, Zagreb, 2006.).

Knjiga *Srećko Turina – učitelj i prijatelj* sastoji se od *Proslava* (jedna stranica), četiri *Sjećanja na kolegu, učitelja i prijatelja* (str. 3–12), prikaza njegova *Života i djela* (str. 15–22), o njemu kao *Vizionaru* (str. 25–26) i *Bibliografije* s popisom njegovih magistranata i doktoranada (str. 27–36). Tekstovi su popraćeni fotografijama, ukupno 14 fotografija. Među njima je nekoliko na kojima je Turina prikazan kao dječak, diplomirani inženjer, u punoj muževnoj snazi te kao mudri stari profesor.

U *Proslavu* autorica izvješćuje o sastanku Sekcije za kromatografiju HDKI-a, koji je održan 2. prosinca 2011., u znak sjećanja na Srećka Turinu i njegov doprinos kromatografskoj teoriji i praksi.

Četiri *Sjećanja na učitelja, kolegu i prijatelja* priložili su Štefica Cerjan-Stefanović (*Oproštaj nad grobom*, str. 3–4; doktorirala 1973. pod voditeljstvom Srećka Turine), Ivan Esih (*Djelovanje Srećka Turine na području zaštite metala od korozije*, str. 5–6), Tomislav Filetin (*Sjećanje na dr. sc. Srećka Turinu*, str. 7–10) i Marica Medić-Šarić (*Sjećanje na dragoga profesora*, str. 11–12; doktorirala 1985. pod voditeljstvom Srećka Turine).

Glavni dio knjige je tekst Marije Kaštelan-Macan *Srećko Turina – život i djelo*. U njemu je autorica ukratko prikazala Turinin životni put, njegovu znanstvenu djelatnost u području kromatografije i njegov pedagoški rad (predavao je kromatografske predmete na dodiplomskome i poslijediplomskome studiju Tehnološkoga fakulteta i PMF-a). Autorica na kraju posebno ističe njegov doprinos razvoju metoda analitičke kemije za analizu metala i njegov doprinos u restauraciji antičke skulpture Apoksiomena te napore na promicanju kromatografije.

U kratkom završnom poglavlju *Srećko Turina – vizionar*, autorica navodi Turinino razmišljanje o Zagrebačkoj škole kromatografije i njegovom razvojnom putu. To poglavlje, a i cijela knjiga završava zahvalom Srećku Turini za hrvatsku školu kromatografije, za ljubav prema kromatografiji, za poticanje razumijevanja teorijskih temelja kromatografije, za njegove vizije razvoja kromatografije, za probaj kromatografije u sveučilišne nastavne programe i za stimulativne rasprave o kromatografiji. Zadnja rečenica u knjizi je dirljiva: *I pamti ga kao dragoga prijatelja*.

U *Bibliografiji* su navedene tri knjige, tri poglavlja u knjigama, 57 znanstvenih radova, 49 priloga u zbornicima, 12 javnih pred-

vanja i organizacija sedam skupova. Bio je mentor triju diplomskih radova, devet magistarskih radova i 11 disertacija. Autorica napominje da je *Bibliografija* rezultat podataka prikupljenih iz različitih izvora, pa je moguće da nije potpuna.

Zašto sam prihvatio ponudu dr. sc. Danka Škare, urednika *Kemije u industriji*, da prikažem ovu knjigu? Ima više razloga. Prvo poznavao sam Srećka Turinu (s nadimkom Grga) od upisa na fakultet, jer je on nakon diplomiranja 1955. radio do proljeća 1957. kao asistent u Zavodu za opću i anorgansku kemiju Kemijsko-tehnološkoga odjela Kemijsko-prehrambeno-rudarskoga fakulteta te je vodio vježbe iz anorganske kemije i nadgledao pismene ispite. Poslije, kada sam diplomirao i 1960. počeo raditi u *Plivi*, s njime sam se dogovarao o eventualnome doktoratu iz kromatografije. To se nije dogodilo jer sam iz *Plive* krajem veljače 1962. otišao na Institut *Rugjer Bošković*, ali sam ideje o teorijskih temeljima kromatografije poslije mnogo godina uspio realizirati razmatrajući utjecaj molekularne strukture na indekse zadržavanja u plinskoj kromatografiji. Tako sam npr. u *Journal of Chromatography* objavio sa suradnicima tri članka o toj problematici. Ovdje navodim članak s dragom kolegicom pokojnom Đurđom Deur-Šiftar i njezinim suradnicima, koji smo objavili pred dosta vremena u ovome časopisu: N. Trinajstić, G. Protić, V. Švob, Đ. Deur-Šiftar, Izračunavanje indeksa zadržavanja u plinskoj kromatografiji pomoću strukturnih faktora. *Alkil-benzeni*, *Kem. Ind.* **28** (1979) 527–537.

Vjerojatno je da je moje zanimanje za kromatografiju bilo potaknuto našim davnim razgovorima u kojima smo Srećko Turina i ja raspravljali o tome kako struktura molekule utječe na njezino kromatografsko ponašanje. Srećka Turinu pamtim kao zanimljiva, ali i vrlo kritična sugovornika.

Nenad Trinajstić